

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
Факультет цивільної та господарської юстиції
Кафедра приватного права
Кафедра права інтелектуальної власності та патентної юстиції**

ІТ-ПРАВО, КІБЕРБЕЗПЕКА ТА ШІ В УМОВАХ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ

**МАТЕРІАЛИ
Всеукраїнської наукової конференції**

28 березня 2026 р.

Одеса
Фенікс
2026

За загальною редакцією

доктора юридичних наук, професора **Є. О. Харитонова**,
докторки юридичних наук, професорки **І. В. Давидової**

Упорядники-укладачі:

Давидова І. В. — доктор юридичних наук, професор, професор
кафедри приватного права Національного університету «Одеська
юридична академія»;

Калітенко О. М. — кандидат юридичних наук, доцент, професор
кафедри приватного права Національного університету «Одеська
юридична академія»;

Бобейко Н. І. — лаборантка кафедри приватного права Націо-
нального університету «Одеська юридична академія».

ІТ-право, кібербезпека та ІІІ в умовах гібридної війни :
I-92 матеріали Всеукр. наук. конф. (Одеса, 28 берез. 2026 р.) / за
заг. ред.: д-ра юрид. наук, проф. Є. О. Харитонова, д-ра юрид.
наук, проф. І. В. Давидової. Одеса : Фенікс, 2026. 300 с. DOI:
<https://doi.org/10.32837/11300.33701>

ISBN 978-617-8763-22-0

Збірник містить матеріали доповідей, присвячені актуальним проблемам
ІТ-права, кібербезпеки, цифрової трансформації суспільних відносин, правово-
го регулювання штучного інтелекту та захисту інформації в умовах гібридної
війни, які були оприлюднені на Всеукраїнській науковій конференції 26 березня
2026 року в Національному університеті «Одеська юридична академія».

Збірник спрямований на ознайомлення науковців, викладачів, здобувачів
освіти, практикуючих юристів, фахівців у сфері інформаційних технологій і кі-
бербезпеки з результатами сучасних досліджень щодо правових, організаційних
і технологічних аспектів функціонування цифрового середовища в умовах су-
часних викликів. Матеріали видання можуть бути використані в науковій, освіт-
ній і практичній діяльності, а також під час подальшого вдосконалення правово-
го регулювання цифрових відносин і забезпечення кібербезпеки України.

342.95 : 343.32 (477) : 351.863

Матеріали видано за авторською редакцією.

*Повну відповідальність за достовірність і якість поданого матеріалу
несуть учасники Всеукраїнської наукової конференції, їхні наукові керівники,
рецензенти і структурні підрозділи вищих навчальних закладів та установ,
які рекомендували ці матеріали до друку.*

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Всеукраїнської наукової конференції

Харитонов Є. О. – завідувач кафедри приватного права Національного університету «Одеська юридична академія», д-р юрид. наук, проф. (голова);

Федотов О. П. – начальник науково-дослідної частини, професор кафедри морського, митного та інформаційного права, д-р юрид. наук, проф. (заступник голови);

Харитонova О. І. – завідувачка кафедри права інтелектуальної власності і патентної юстиції, д-р юрид. наук, проф.;

Галупова Л. І. – доцентка кафедри права інтелектуальної власності і патентної юстиції, канд. юрид. наук, доц.;

Зубар В. М. – професор кафедри приватного права, канд. юрид. наук, проф.;

Калітенко О. М. – професорка кафедри приватного права, канд. юрид. наук, доц.;

Кривенко Ю. В. – доцентка кафедри приватного права, канд. юрид. наук, доц.;

Токарева В. О. – доцентка кафедри приватного права, д-р юрид. наук, доц.;

Бобейко Н. І. – лаборантка кафедри приватного права.

асиметрію інформаційних, технологічних і організаційних можливостей учасників правовідносин, складність або непрозорість цифрових процесів, а також обмежену здатність особи ефективно контролювати використання власних даних, цифрових ідентифікаторів і результатів алгоритмічних рішень.

Кармолін Лев Маркович

*магістр права Національного університету
«Одеська юридична академія»*

ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ ПРАВОСУДДЯ

Сучасний етап розвитку інформаційного суспільства характеризується активною цифровою трансформацією державного управління та правової системи. Відтак, впровадження технологій штучного інтелекту у сферу правосуддя розглядається як один із ключових напрямів модернізації судової влади та підвищення ефективності правозастосовної діяльності.

Здатність алгоритмічних систем обробляти значні обсяги інформації, аналізувати складні закономірності та здійснювати прогнозування правових результатів створює нові можливості для оптимізації функціонування судових органів.

У науковій літературі штучний інтелект у сфері правосуддя визначається як сукупність технологічних рішень, що використовують методи машинного навчання, аналізу великих даних та автоматизованого прийняття рішень для підтримки юридичної діяльності [1, с. 21-38].

Основними напрямками застосування таких технологій є аналіз судової практики, автоматизація документообігу, систематизація правових позицій та прогнозування можливих результатів судового розгляду.

Вищевказане свідчить про те, що використання відповідних систем дозволяє значно скоротити час, необхідний для пошуку правової інформації, а також сприяє підвищенню узгодженості судової практики.

Важливим елементом цифрової трансформації правосуддя є впровадження електронних судових систем, зокрема в Україні таким інструментом стала підсистема «Електронний суд», яка забезпечує електронний документообіг між судом і учасниками процесу, дистанційне подання процесуальних документів та онлайн-доступ до матеріалів справи тощо.

Використання цифрових технологій у судовій діяльності сприяє підвищенню прозорості правосуддя, оптимізації адміністративних процедур та забезпеченню доступності судового захисту [2].

Разом із тим застосування штучного інтелекту у сфері правосуддя пов'язане з низкою правових та етичних викликів, зокрема з ключових проблем є забезпечення прозорості алгоритмів та можливості пояснення рішень, прийнятих із використанням систем машинного навчання.

Функціонування таких систем за принципом «чорної скриньки» ускладнює перевірку логіки прийняття рішень, що може створювати ризики порушення права на справедливий суд.

Особливу увагу в міжнародній практиці приділяють проблемі алгоритмічної упередженості, адже системи штучного інтелекту можуть відтворювати існуючі соціальні або правові дисбаланси, що зумовлює необхідність формування етичних стандартів їх застосування.

Важливим міжнародним документом у цій сфері є Європейська етична хартія щодо використання штучного інтелекту в судових системах та оточуючих їх реаліях, прийнята Радою Європи 3 грудня 2018 року. У ній визначено основні принципи застосування штучного інтелекту: повага до прав людини, недискримінація, забезпечення якості та безпеки даних, прозорість і підзвітність, а також контроль з боку людини [3].

У вітчизняній правовій доктрині також приділяється увага етичним аспектам використання цифрових технологій. Зокрема, Ульянова Галина Олексіївна наголошує на необхідності дотримання принципів академічної доброчесності та недопущення зловживань цифровими інструментами, що є релевантним і у контексті застосування штучного інтелекту в судовій діяльності [4].

Значним кроком у розвитку міжнародного правового регулювання стало ухвалення 13 березня 2024 року Регламенту Європейського Союзу про штучний інтелект (Artificial Intelligence Act), який запровадив ризико-орієнтований підхід до класифікації систем штучного інтелекту.

Системи, що застосовуються у сфері правосуддя, віднесені до категорії високого ризику, що передбачає підвищені вимоги до прозорості, контролю з боку людини та захисту фундаментальних прав [5].

Таким чином, використання штучного інтелекту у сфері правосуддя має значний потенціал для підвищення ефективності судової системи, проте його впровадження повинно здійснюватися з дотриманням принципів верховенства права, забезпечення прозорості алгоритмічних рішень, недопущення дискримінації та збереження визначальної ролі судді у процесі здійснення правосуддя тощо.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Баранов О.А. Правові аспекти національних стратегій розвитку штучного інтелекту. *Юридична Україна*. 2019. № 7. С. 21-38.
2. Офіційний портал судової влади України. Електронний суд. URL: <https://court.gov.ua>.
3. European Ethical Charter on the Use of Artificial Intelligence in Judicial Systems. Council of Europe, 2018. URL: <https://rm.coe.int/ethical-charter-en-for-publication-4-december-2018/16808f699c>.
4. Ульянова Г. О. Порушення академічної доброчесності відповідно до проекту закону про академічну доброчесність. *Європейські орієнтири розвитку України: нові виміри у воєнний час* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 16 трав. 2025 р.) : у 2 т. Одеса : Фенікс, 2025. Т. 2. С. 207-210. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/items/2a6395c8-6599-4c0c-b513-606feec1dad>.
5. Regulation (EU) 2024/1689 of the European Parliament and of the Council laying down harmonised rules on artificial intelligence (Artificial Intelligence Act). Official Journal of the European Union. 2024. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj>.